

kunde faae Leilighed til at konferere med de Sagkyndige, jeg har til min Assistance paa Sernbanevæsenets, Postvæsenets, Fiskeriets og forskffellige andre Omraader, og disse vilde udtale sig rent om alle Forhold, og jeg saa kom bagefter, saa vilde der al Tid være Aenighed tilstede, det følger af sig selv. Jeg har ganske vist visse Embedsmænd til min Assistance, som fremstille Sagerne for mig, i Reglen skriftlig, men naar jeg faar disse Raad, saa vælger jeg efter eget Skjøn og paa eget Ansvar, hvad jeg finder hensigtsmæssigt, og saa skulle de givne Raad ikke bruges til at underminere mig her, det er i alt Fald Noget, jeg ikke vil finde mig i.

Ordføreren (Wajer): Den ærede Minister spørger, om Udvalget ikke kunde have henvendt sig til Indenrigsministeriet, og om Indenrigsministeren nogensinde har nægtet at give Oplysninger. Nei, det er ikke sket, men naar der er to Timer til et Udvalgsmøde, saa er der virkelig ikke Tid til at henvende sig til Ministeriet (Indenrigsministeren: Udvalgets Møde kunde udsættes). Ja, saa maatte Udvalgets Møde have været udsat en hel Uge. Netop i de Dage var der samtidig Arbejde for Medlemmer af Udvalget, der ogsaa vare Medlemmer af mange andre Udvalg, og jeg mente da af Hensyn til Sagens Fremme ikke at kunne forbyre Udsættelse. Dertil kommer, at jeg ikke kan anerkjende, at der er nogensomhelst Forbrudelse i at søge Sagkyndigheden, hvor den er at finde, og Sagkyndigheden er jo ogsaa flersidig. Det har ikke været Meningen hverken fra Udvalgets eller fra vedkommende Postmands Side at ville modarbejde Ministeren paa noget Punkt. Der har kun været Tale om at faae det bedst Mulige ud af Sagen og at faae det frem saa hurtigt, at der kunde være nogenlunde Sandsynlighed for, at Sagen kunde føres igjennem i denne Samling. Vi maa jo under disse provisoriske Forhold arbejde under et meget stærkt Tryk med Hensyn til Tiden, fordi vi under de provisoriske Forhold have en Forestilling om, at Samlingen ikke varer ud over 1ste April. Naar man saa sætter Pris paa at sætte Noget igjennem og har gjort en Sandsynlighedsberegning over, hvor lang Tid der skal til, saa kan et Udvalg ikke forbyre at udsætte sine Møder en hel Uge. For Resten tror jeg ikke, at Udvalget altid skal nøies med den officielle Sagkyndighed, som man faar Afgang til fra Ministerens Side. At Sagkyndigheden er flersidig, se vi tydelig paa flere Omraader, f. Ex. med Hensyn til Befæstningsspørgsmaalet. Vandofficererne siges jo alle at være enige

om, at Kjøbenhavn bør befæstes, men hvad Søofficererne mene, vide vi Intet om. Man hører aldrig, at de forbyre Befæstningen; det kunde dog være værd ogsaa at høre dem.

Indenrigsministeren (Singersleb): Jeg har ikke talt om nogen Forbrudelse, saa slet saa høit behøver den ærede Ordfører ikke at sætte denne Sag op. At et Udvalg ikke, naar der ikke foreligger noget særlig Præsferende, skulde kunne udsætte sit Møde, maa det ganske vist overlades til det ærede Udvalgs Formand at bedømme; men jeg mener, at der altid maa være et vist Hensyn at tage til det Forhold, der maa være mellem en Minister og et Rigsdagsudvalg. Man forlanger her, at Ministeren skal have Ansvaret — og det har jeg vedkjendt mig undertiden endogsaa mere, end man har syntes om — for hvad der passerer i hans Administration; det har jeg gjort, vil jeg sige, i endogsaa temmelig hyderliggaaende Grad. Det følger af sig selv, at en Embedsmand har Ansvaret for Udførelsen af sine Forretninger; men naar der er Tale om Principer, der ere godkjendte af Centraladministrationen, staaer Ministeren med Ansvaret, og det maa være hans. Paa den anden Side er Ministerens Forhold til et Udvalg rent personligt, og det gaar ikke an, at en Embedsmand paa den Maade staaer i direkte Forhold til Udvalget; det gaar ikke an, naar han ikke skal komme i en skjæv Stilling til Ministeren. Den ærede Ordfører opfatter ikke ganske skarpt, hvori Forfjellen ligger, naar han omtaler f. Ex. de militære Sagkyndiges Udtalelser om Befæstningen. Jeg har ikke sagt, at Embedsmændene under Administrationen ikke have den fuldeste Ret til at holde Møder, skrive Bøger og i Bladene, holde Foredrag o. s. v. — vær saa artig; det er Noget, Alle have her til Lands — og at paavirke den offentlige Mening; men i det specielle Forhold, i Forholdet til Rigsdagens Udvalg er og maa der være et Hensyn at tage, og tages det ikke, er efter min Mening hverken Ministeren eller Rigsdagens Udvalg vel tjent dermed.

Berg: Denne Sag har optaget saa meget af Debatten, at jeg kan ønske at sige et Par Ord derom. Det forekommer mig, at den ærede Minister er noget nervøs i dette Spørgsmaal, men forøvrigt tror jeg at kunne give ham Ret i hans Hovedbetragtning. Vi have konstitutionelt og parlamentarisk at holde os til de fungerende Ministre i den Form, under hvilken vi efter Forretningsordenen og efter almindelig